

Poesia | David Castillo

Grans silencis, veritats petites

Oportú el rescat que ha fet Felip Cid de l'obra de Joaquim Horta amb la publicació de l'*Antologia poètica*, que aplega poemes que van des del llunyà 1955 fins a inèdits del nou segle. Joaquim Horta ha estat una veu portentosa dins el panorama de la poesia catalana de mitjans del segle, la que va conviure amb els Espriu, Pere Quart i Gabriel Ferrater, la que va lluitar i es va defensar contra l'aniquilació franquista. La democràcia no ha estat justa, i Horta, que tant es va arriscar per obrir les grans veus dels nostres clàssics contemporanis, s'ha trobat sovint les portes tancades.

El món és així i aquest país desgraciat encara ho és més. No és cap queixa sinó la constatació de la manca d'una generositat mínima que equilibri els esforços dels que es va arruïnar, i van arruïnar les seves famílies, pel país. Titllat de poeta social, poeta polític, a Horta no li van gens bé les etiquetes. Ha estat un home lliure i els seus poemes ho han reflectit en paral·lel als textos memorialístics, que tants problemes li han donat. *Antologia poètica (1955-2003)* recull un grapat de poemes -molts situats dins la mal anomenada *poesia social* quan s'hauria de dir, insisteixo, *poesia política*-, sempre amb un toc d'humanitat i d'un lirisme intimista a cau d'orella, que trenca les opcions més tendencioses del poema militant. No hi figura el poema que va provocar el segrest i destrucció de l'*Antologia*

Joaquim Horta presenta una breu antologia poètica

FRANCESC MELCION

(1956-1966), publicat pels poc reconeguts editors del Bardo Amelia Romero i José Batlló -segons la censura era una invocació al marxisme-, però que Horta va omplir d'aquelles metàfores obertes i naturals de la poesia èpica, per on han transitat sovint el seus homes que esperen.

Aproximació a una obra

L'antologia de Cid és una aproximació serena a l'obra d'Horta, on trobarem l'amor cap als amics i la família, cap als mestres (Salvat-Papas-

seit, Espriu, Oliver, Alberti, Estellés, Goytisolo...), però també cap als artistes plàstics, que tant han condicionat la seva evolució, i amb els quals sovint han col·laborat. La poesia d'Horta és ben pròxima a la pintura pel retrat conceptual o realista de la societat, per la llum d'una aquarel·la o per la foscor d'una natura morta barroca. Joaquim Horta és mediterrani i barroc, hipocondríac i saludable, obert i hermètic, l'amic incondicional que et regala poemes que et regeneren per evitar

Antologia poètica (1955-2003)

Joaquim Horta
Selecció i pròleg: Felip Cid
Emboscall
Vic, 2008
Preu: 7 euros
Pàgines: 72

Felip Cid ha antologat una breu selecció de la poesia de Joaquim Horta, editor històric, poeta prohibit durant el franquisme i un dels símbols de la resistència civil contra la dictadura. 50 anys de versos que condensen la rebel·lia d'un autor que s'ha mogut entre la poesia social i el lirisme

1 2 3 4 5

el patiment que a ell li han provocat. En comptes de ser el cantor de la revolució triomfant, com ho van ser el seu venerat i traduït Vladímir Maïakovski, o Mao, a qui també va versiónar, Horta ens envia unes dosis de pessimisme gairebé existencialista, un grams de realitat per reflectir una situació difícil que en la lupa del vers es transforma. M'agrada el posat trist del poema, la figura del falcó des de la finestra de la vuitena planta del Col·legi d'Arquitectes, on Horta va passar moments amargs. També aquesta valentia de reconèixer la covardia sorda del dia a dia, el suïcidi lent davant el gest ràpid i singular que sembla que el poema proposa, i que pàgines després esdevé la realitat del final de José Agustín Goytisolo, "va caure, suau i ràpid...".

Antologia poètica (1955-2003) és un tast a l'espera d'una obra completa que demostrï el seu talent i la importància de la seva aportació a una època dura, en què ell va ser un pont entre els clàssics i la gent nova que va presentar. Poeta extraordinari, Joaquim Horta ens ha enviat l'amor, la soledat, la nit, l'art i la vida. Sobretot la revolta constant que tenyeix de lletres roges els poemes documentals, que tant ens han acompanyat i que tantes coses ens han ensenyat mentre les guerres i les injustícies es repeteixen, mentre els homes continuen cometent els mateixos errors i alhora són capaços de cantar-los amb tan belles melodies.*

ANIMUS MOLESTANDI

Estripar mites com qui no vol la cosa

PATRÍCIA GABANCHO

No sóc una enamorada d'Eugeni Xammar, com tampoc ho sóc de Josep Pla. Crec que en fem un gra massa, sobretot amb el segon. Després de tot, només eren normals, és a dir, representants d'un tipus de periodisme que era corrent en aquella Europa una mica frívola que es rentava amb xampany les ferides de la guerra gran. Eren gent lúcida, i per tant escèptica, culta, de lectura i tertúlia diàries, en un moment en què el periodisme tenia més de bohèmia que de professió reglada. La gràcia és que Catalunya anava a l'hora i va produir uns quants exemplars (trio la paraula a posta) d'aquest tarannà i d'aquest nivell. Un

d'ells, és clar que sí, Eugeni Xammar.

De Pla em molesta el personatge -i el papanatisme que genera- i de Xammar, la intransigència, tot i que entenc que li va tocar viure uns temps intransigents. Però són dos extraordinaris domadors de paraules i d'idees. I representen allò que Quim Torra defineix molt bé: la Catalunya "impossible", no pas perquè el país no estigués a l'altura de la seva elit més fina, que també una mica, sinó perquè és difícil ser culte, civilitzat, liberal i europeu dins d'Espanya. No et deixen. Et frustren el projecte quan està a un pas de la maduresa: aquesta és la

impossibilitat. Així sucumbeix aquella Catalunya que alguns ara defineixen com a *cosmopolita* per tapar que era hegemònicament catalana -ho eren el projecte, la cultura i Barcelona-. Dic tot això després de llegir, amb gust i profit, la biografia que Quim Torra ha fet sobre Xammar, i que aquest suplement comentava la setmana passada.

Quim Torra és el cas divertit (en conec algun altre) de qui es dedica primer a establir les bases materials de la vida i després gira full i se submergeix en la cultura. Per dir-hi la seva. Igual que el prologuista, l'historiador Enric Vila, és un

iconoclasta. Agafa els mites (i Catalunya té traça a muntar i empassar-se els mites com si fossin laminadures innòcues) i els estripa amb un parell de frases. En aquest cas, de frases manllevades a Xammar, però que fan el fet i que tenen tota la pinta de passar comptes que no prescriuen. Fan somriure els comentaris sobre *Destino*. Però llegiu el que diu sobre el PSUC del primer exili, un exili difícil i enrarit per als intel·lectuals catalans. I llavors recordeu que el retorn del president Tarradellas va tenir dos *enemics* acèrrims. L'un va ser Jordi Pujol. I l'altre, el PSUC. I per raons ben diferents.*